

УДК 373.3.091.212:316.77]:005.336.2(043.3)

РЕПКО І. П.

кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки,
психології, початкової освіти та освітнього менеджменту,
проректор з науково-педагогічної роботи
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
(м. Харків, Україна);

ГРИГОР'ЄВА А. С.

здобувачка психолого-педагогічного факультету,
спеціальність 073 Менеджмент
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
(м. Харків, Україна)

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

В умовах сьогодення вагомого значення набула проблема формування комунікативних навичок у дітей. Наразі заклади загальної середньої освіти орієнтовані на формування розумних, творчих і позитивних особистостей, здатних жити в кардинально нових умовах, реалізовувати себе в житті, досягати успіху та сприяти розвитку суспільства. Вчителі покликані не лише надавати учням певний формально визначений рівень знань, а мають допомогти бути мобільними, швидко адаптуватися до різних соціальних ролей, мислити творчо та приймати креативні рішення у процесі комунікації.

Важливим чинником становлення та розвитку особистості є сучасна шкільна освіта, як невід'ємна частина соціокультурного середовища суспільства, що постійно змінюється відповідно до індивідуальних та суспільних потреб. Концепція Нової української школи спрямована на формування нових вимог до розвитку ключових якостей та здібностей особистості, серед яких вагоме місце займає комунікативна компетентність [1].

Проблемним аспектам розвитку комунікативної компетентності молодших школярів приділяють увагу широке коло дослідників психологічної та педагогічної наук: О. Бодальов, Ю. Ємельянов, М. Заброцький, Г. Костюк, В. Черевко та інші.

Сутність явища комунікативної компетентності варто тлумачити як спроможність належним чином здійснювати діяльність, яка передбачає соціально-психологічне прогнозування ситуацій спілкування, програмування цього процесу, ознайомлення з атмосферою ситуацій спілкування, удосконалення процесів спілкування в групі, команді, колективі тощо [4]. На нашу думку, зазначене визначення всебічно, повно та комплексно розкриває теоретичну сутність явища комунікативна компетентність.

Додамо, що ключовою складовою навчання молодших школярів є мета сформуванню в учнів умінь та навички розпізнавати та створювати вільні комунікативні висловлювання різних форм, типів, жанрів мовлення за допомогою мовних засобів [3], це є основою для формування комунікативної компетентності молодших школярів.

Управління процесом формування комунікативної компетентності, мовлення та поведінки молодших школярів необхідно здійснювати в умовах

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

активізації освітнього процесу, використовуючи сучасні методики навчання, у яких комунікативну компетентність слід розвивати за рахунок вміло підібраної системи вправ. Систематична та цілеспрямована робота з такими вправами здатна забезпечити ефективність практичного засвоєння навичок мовлення та сприяє розвитку мовленнєвої культури у молодших школярів [1].

Варто додати, що комунікативні компетентності базуються на знаннях, вміннях та навичках, але не обмежуються ними, оскільки включають досвід та розуміння життєвих ситуацій [2]. Отже комунікативна компетентність – це здатність інтегрувати знання, вміння та навички у комунікативну практику.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що природа комунікативної компетентності є складною та багатогранною, оскільки містить у собі цілу низку знань, вмінь та навичок, які стосуються передачі інформації між учасниками комунікації. Лише системна, цілеспрямована робота вчителя з дітьми дасть можливість сформуванню комунікативної компетентності, встановлювати зв'язки, контакти на засадах загальноприйнятих норм та стандартів взаємодії у суспільстві.

Література:

1. Дука Т., Рябошапка О. Шляхи формування комунікативної компетентності молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі. Академічні студії. Серія «Педагогіка», 2(4). 2022. С. 214-221.

2. Яворська С., Порядченко Л. Формування комунікативної компетентності учнів початкової школи на засадах психолінгвістики. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (1(324)). 2019. С. 295-301.

3. Мартіна О. Діалогічне мовлення як засіб формування комунікативної компетентності учнів початкових класів. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2019. С. 375-380.

4. Лесик А. Формування комунікативної компетентності молодших школярів в умовах Нової української школи. Підготовка сучасного педагога дошкільної та початкової освіти в умовах розбудови Нової української школи: збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції. Херсон: ТОВ «Борисфен-про», 2018. С. 158-160.